

Het 'nieuwe erfrecht' onder de loep

Op 1 september 2017 werd het nieuwe erfrecht gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Na een lange weg, is de hervorming van het erfrecht inmiddels een feit.

Met deze hervorming heeft de wetgever getracht om het erfrecht aan te passen aan de huidige samenleving en de gezinnen van de dag van vandaag. Zo zal u meer vrijheid krijgen om te beslissen wat er met uw nalatenschap zal gebeuren, indien u er niet meer bent.

Wij zetten alvast even de belangrijkste nieuwigheden voor u op een rijtje:

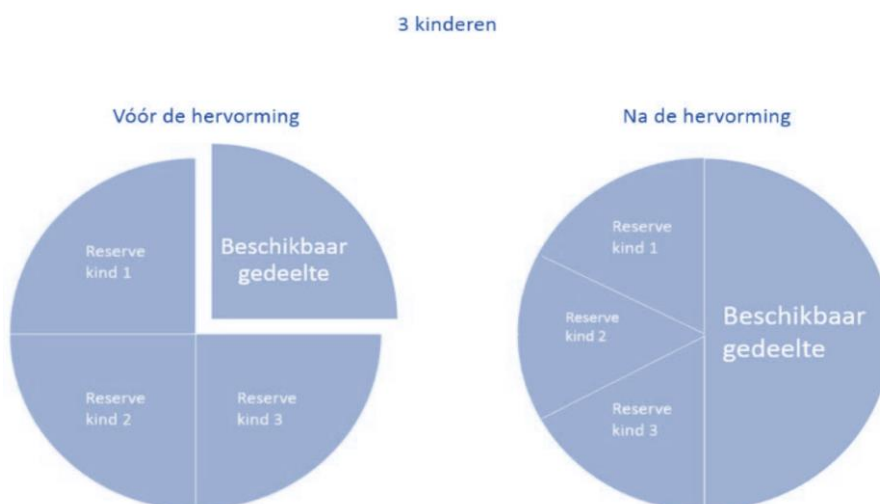
1 De wijziging van de erfrechtelijke reserve

Binnen het huidige erfrecht hebben welbepaalde erfgenamen¹ (de ouders, de langstlevende echtgeno(o)t(e), de wettelijke samenwoner en de kinderen), automatisch recht op een minimumdeel van uw nalatenschap. Aangezien er een verplicht deel toekomt aan deze "reservataire" erfgenamen, kan u als erflater slechts over een beperkt deel van uw goederen *vrij* beschikken.

Het nieuwe erfrecht voorziet hier in een ruimere beschikkingsvrijheid voor u als erflater.

Indien u kinderen nalaat, zal het reservataire erfdeel onder het nieuwe erfrecht de helft van uw nalatenschap omvatten, ongeacht het aantal kinderen. Over de andere helft van uw nalatenschap zal u vrij kunnen beschikken.

Onder het huidige erfrecht, is de omvang van de reserve afhankelijk van het aantal kinderen dat u nalaat ($\frac{1}{2}$ bij 1 kind, $\frac{2}{3}$ bij 2 kinderen, $\frac{3}{4}$ bij 3 of meer kinderen).

¹ Ook de reservataire erfgenamen genoemd

Verder brengt de hervorming ook een drastische wijziging met zich mee voor wat betreft de wettelijke reserve van de ouders. Ouders zullen onder het nieuwe erfrecht niet langer beschouwd als reservataire erfgenamen. Zij behouden wel een erfrecht, maar hun erfrecht zal niet langer onaantastbaar zijn.

Indien u feitelijk samenwonend bent, geen kinderen heeft en uw ouders nog in leven zijn, zal u onder het nieuwe erfrecht uw volledige vermogen aan uw partner kunnen nalaten of schenken, zonder rekening te moeten houden met de ouderlijke reserve.

De wetgever voorzag evenwel in een compensatie naar de ouders toe, m.n. indien zij op dat ogenblik behoeftig zijn, kunnen zij wel aanspraak maken op een alimentatie (en dit onder de vorm van een kapitaal of lijfrente).

2 Goederen die u tijdens uw leven heeft geschonken of gelegateerd

De hervorming wenst verder ook meer zekerheid te geven aan de schenkingen en legaten die u tijdens uw leven deed. Niet alleen u als erflater zal meer zekerheid hebben, ook de begiftigden zullen onder het nieuwe erfrecht de zekerheid hebben dat zij het geschonken of gelegateerde goed kunnen behouden.

Bij het openvallen van uw nalatenschap zal men steeds nagaan welke schenkingen en legaten u als erflater deed. Er zal gekeken worden of u wel voldoende rekening hield met de reserve van uw erfgenamen. Indien u de reserve van uw erfgenamen aantastte, kunnen zij de inkorting vragen. Momenteel betekent dit dat de geschonken goederen in natura naar de nalatenschap zullen moeten terugkeren. Onder het nieuwe erfrecht wordt een reserve en inkorting in waarde voorgesteld, waardoor de begunstigde in de toekomst het geschonken goed zal mogen behouden en deze enkel de waarde van de schenking zal moeten vergoeden.

Verder heeft elke erfgenaam in principe recht op een gelijk erfdeel. Bij het openvallen van uw nalatenschap zal elke erfgenaam verplicht worden om terug in te brengen wat hij/zij tijdens uw leven heeft ontvangen (via schenking/ testament). Hierdoor wordt de gelijkheid tussen de erfgenamen gewaarborgd.

Voor wat betreft de onroerende goederen gebeurt de inbreng vandaag volgens de waarde op de datum van het openvallen van de nalatenschap (vb. de waarde van een stuk grond) en voor de roerende goederen houdt men rekening met de waarde op het ogenblik van de schenking (vb. een som geld). Het spreekt voor zich dat dit in de praktijk al meermaals tot ongelijkheden en vele discussies aanleiding gaf.

Onder het nieuwe erfrecht zullen zowel de roerende als onroerende giften in principe gebeuren op basis van de waarde van de goederen op datum van de schenking, desgevallend geïndexeerd tot op de dag van uw overlijden. Schenkt u aan uw zoon een stuk bouwgrond ter waarde van € 150.000 en schenkt u uw dochter de som van € 150.000 voor de aankoop van een woning, dan zal dit onder het nieuwe erfrecht normaliter tot geen discussie meer mogen leiden.

De giften die u vandaag deed, zullen steeds geacht worden als voorschot op erfdeel te zijn geweest en zullen door uw erfgenamen moeten worden ingebracht om de gelijkheid tussen hen te behouden. Indien u één van hen toch meer wenst te geven, dient u dit vandaag de dag uitdrukkelijk te vermelden als *buiten erfdeel, vrij van inbreng*.

Onder het nieuwe erfrecht, zal er het vermoeden heersen dat u bij een gift de begiftigde wel degelijk heeft willen bevoordelen op de andere erfgenamen (m.a.w. anders had u die welbepaalde gift niet gedaan). Er zal onder het nieuwe erfrecht een vermoeden van vrijstelling van inbreng zijn, tenzij u als erflater uitdrukkelijk vermeldt dat de gift een voorschot op de erfenis betreft.

3 De erfrechtovereenkomst

De meest revolutionaire wijziging binnen de hervorming van het erfrecht is de opheffing van het absoluut verbod om overeenkomsten te sluiten over een nog niet opengevallen nalatenschap (zijnde een nalatenschap van een persoon die nog in leven is).

Onder bepaalde strikte voorwaarden zal het in de toekomst immers mogelijk worden om '*erfrechtovereenkomsten*' op te maken. Zo zal u als ouder samen met uw kinderen weldra rond de tafel kunnen zitten om openlijk over uw toekomstige nalatenschap te praten en om daarbij bindende afspraken te maken.

Concreet zal het onder het nieuwe erfrecht mogelijk zijn om een globale erfovereenkomst (ook wel de '*familie-erfvereenkomst*' genoemd) te sluiten. U zal als ouder samen met uw kinderen de toewijzing en de verdeling van uw nalatenschap kunnen regelen.

Naast de globale erfvereenkomst zal het tevens mogelijk worden om een aantal '*punctuele erfvereenkomsten*' te sluiten. Wanneer het niet mogelijk is om een akkoord te bekomen van alle familieleden, zal het onder bepaalde voorwaarden mogelijk zijn om een punctuele overeenkomst op te stellen tussen een aantal familieleden, die dan voor de contractspartijen bindende gevolgen met zich zal meebrengen.

Deze erfvereenkomsten dienen steeds te worden vastgelegd bij notariële akte.

4 De inwerkingtreding

Het nieuwe erfrecht zal in werking treden op 1 september 2018. Deze regels zullen in principe van toepassing zijn op alle nalatenschappen opengevallen na 1 september 2018. Enige voorzichtigheid is echter wel geboden. Ondanks de inwerkingtreding van de nieuwe wet, zullen de oude regels over inbreng en inkorting wel van toepassing blijven op de schenkingen die u vóór de hervorming deed en dit:

-indien u uitdrukkelijk heeft bedongen dat de door u gedane schenkingen, voor de inwerkingtreding van de nieuwe wet, in natura dienen te worden ingebracht.

-u bij de notaris binnen 1 jaar na de bekendmaking van de wet een verklaring heeft afgelegd dat de schenkingen die u voor de inwerkingtreding deed, aan het oude regime onderworpen blijven.

Besluit

Door de invoering van het nieuwe erfrecht, is de wetgever tegemoet gekomen aan de huidige maatschappelijke realiteit van een traditioneel gezin en de veelheid van nieuwe samenlevingsvormen.

De uitbreiding van het beschikkingsrecht van u als erflater staat centraler dan onder het huidige erfrecht. Onder het nieuwe erfrecht krijgt u als erflater een grotere vrijheid om reeds voor uw overlijden een regeling op maat te treffen en eventueel uw erfgenamen hierbij te betrekken.

Met het nieuwe erfrecht kan u samen met de juiste adviseurs proactief conflicten en delicate kwesties na uw overlijden (tussen de erfgenamen) vermijden. Zowel u als uw erfgenamen kunnen door een juiste aanpak onder het nieuwe erfrecht meer gemoedsrust krijgen.

Indien u vragen heeft of bijkomende inlichtingen wenst, aarzel dan zeker niet om ons te contacteren.

Anneleen Meylaerts

Partner

anneleen.meylaerts@adlex.be

T: +32 89 32 23 00

F: +32 89 35 66 01

Grotestraat 122

B - 3600 Genk

Voorkeurmateries

- Aansprakelijkheidsrecht en verzekeringsrecht
- Familierecht

